

Питање које нас је данас овде окупило инспирише ме и обавезује троструко: најприје као православног свештеника, али и као Србина и као правника.

Многи данас са зебњом постављају питање: да ли одлука једног броја држављана Црне Горе који се национално изјашњавају као Срби или, конкретније, да ли одлука 3,5 хиљада Срба – држављана Црне Горе о формирању Српског националног савета, сходно члану 79. Устава Црне Горе [1](#),

Закона о мањинским правима и слободама

[2](#)

и Правилима за прве изборе Савета

[3](#)

, може да утиче на правни положај и будућност Митрополије Црногорско-Приморске и Епархија Будимљанско-Никшићке, Захумско-Херцеговачке и Милешевске, тј.

Православне Цркве у Црној Гори

? На основу анализе Устава Црне Горе, Закона о мањинским правима и слободама и Правила за прве изборе савета мој одговор је кратак, јасан и одречан. Дакле, таква одлука ни према важећим правним нормама, а ни по канонском и црквеном праву не може имати утицаја на одређивање правног положаја четири канонске православне епархије у Црној Гори.

Зашто

?

Постоји више разлога. Прво, норма из чл. 79. Устава Црне Горе јесте норма којом се штити идентитет мањинских народа и других мањинских заједница. Наведеном нормом се не дефинише и не прописује правни положај цркава и верских заједница. Положај цркава и верских заједница у Црној Гори је прописан у Основним одредбама Устава. Актуелни Устав само у једном члану дефинише њихов положај и то прокламовањем одвојености верских заједница од државе и гарантовањем слободе и равноправности верских заједница у вршењу верских обреда и верских послова. [4](#) У равни индивидуалних права Устав Црне Горе свим грађанима јамчи право на слободу мисли, савести и вероисповиести

[5](#)

и то на начин на који је то право загарантовано у чл. 9. Европске конвенције о људским

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

правима. У Уставу Црне Горе, с једне стране, имамо грађанина, који има право на слободу вероисповиести, и, са друге стране, имамо цркве и верске заједнице које су одвојене од државе и које су слободне и равноправне у вршењу верских обреда и верских послова.

Генерални секретаријат Владе Црне Горе је, одговарајући на питање Иницијативе младих за људска права, изнео став да је „у Црној Гори на снази Закон о правном положају верских заједница, објављен у "Службеном листу СРЦГ", бр. 9/77, 26/77, 29/89, 39/89, "Службеном листу РЦГ" бр. 27/94 и 36/03. У Црној Гори није донешен закон о верским слободама“.

[6](#)
Постоји још неколико закона који се само у појединим сегментима тичу правног положаја цркава и верских заједница (рецимо, Закон о светковању верских празника

[7](#)
, Закон о заштити споменика културе

[8](#)
, Закон о раду

[9](#)
, Закон о порезу на додату вредност

[10](#)
, Закон о матичним књигама

[11](#)
, Закон о личном имену

[12](#)
, Закон о основном образовању и васпитању

[13](#)
, Закон о раду

[14](#)
, Закон о здравственој заштити

[15](#)
, Закон о доприносима за социјално осигурање

[16](#)
, Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање

[17](#)
, Закон о пензијском и инвалидском осигурању

[18](#)
, Закон о јавним окупљањима

[19](#)
, Закон о основама својинско-правних односа

[20](#)
, Закон о повраћају одузетих имовинских права и обештећењу

[21](#)
, Закон о државном премеру и катастру непокретности

[22](#)

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

, Закон о експропријацији
[23](#)
, Закон о грађевинском земљишту
[24](#)
, Закон о планирању и уређењу простора
[25](#)
, Закон о изградњи објеката
[26](#)
, Закон о порезу на додатну вредност
[27](#)
, Закон о медијима
[28](#)
, Закон о радио-дифузији
[29](#)
, Закон о националним парковима
[30](#)
, Закон о гробљима
[31](#)
, Закон о комуналним делатностима
[32](#)
итд).

Претходно сам навео како би се јасно видело да се чланом 79. Устава, Законом о мањинским правима и слободама и Правилима за прве изборе савета не прописује правни положај ниједне цркве или верске заједнице у Црној Гори, па ни Митрополије Црногорско-Приморске и три канонске епархије наше помесне Цркве.

Међу тринаест различитих и загарантованих права националних заједница у чл. 79. Устава на три места се помињу "верске посебности" националних заједница [33](#), "верска удружења" која могу оснивати припадници националних заједница [34](#) и "верска убеђења" као основ и разлог за успостављање и одржавање контаката припадника националних заједница са грађанима и удружењима ван Црне Горе са којима имају и заједничко национално и етничко порекло и културно-историјско наслеђе. [35](#)

У ставу 1. члана 79. Устава Црне Горе припадницима националних заједница зајемчено

је право на „изражавање, чување, развијање и јавно испољавање националне, етничке, културне и верске посебности“ како појединачно тако и у заједници са другима. Наведено право тиче се идентитета сваке посебне националне заједнице, а држава, сасвим разумљиво, нема право да одређује или да утиче на већ створени идентитет било које националне заједнице. Начин изражавања идентитета националних заједница, такође, не спада у надлежност државе. Свака национална заједница има право да, ако тако одлучи, само изражава национални, али не и верски идентитет. То се најбоље илуструје на примеру националне заједнице Албанаца у Црној Гори с обзиром да су они у националном смислу Албанци, али су у верском погледу подијељени на муслимане, римокатолике, али и на атеисте и припаднике неких малих верских заједница. На примеру националних заједница Бошњака и Муслимана у Црној Гори уочава се да они већином припадају муслиманској вероисповијести, али има и атеиста. Такође, у новије време и Бошњаци и Муслимани у Црној Гори се деле на припаднике традиционалне правне школе ислама на овим просторима и новије, тзв. вехабијске правне школе ислама. Њихова већинска верска повезаност, као што се види, не представља основни, чак не представља никакав разлог или услов да се они данас изјасне као припадници једне националне заједнице иако су се до пре петнаестак година сви изјашњавали као „национални Муслимани“. Не треба губити из вида да су се до Устава СФРЈ од 1974.године изјашњавали и као „Срби исламске вероисповијести“. Илустративан је примјер Рома у Црној Гори који су верски подељени на три вере, тј. на припаднике православне, римокатоличке и исламске вероисповијести. Никоје и никада није пало на памет да на основу правног положаја Рома у Црној Гори одређује положај Митрополије Црногорско-Приморске, Барске надбискупије и Мешихата Исламске заједнице у Црној Гори.

Уставаодавац је ст. 1 чл. 79. Устава Црне Горе поставио веома широко тако што је зајемчио право различитих посебности националних заједница остављајући њима да одлуче коју ће посебност, једну или више њих, ставити у први план. Национална, етничка, културна и верска посебност нису кумулативно повезане и то се јасно уочава из наведене уставне норме. Дакле, да би једна национална заједница била национална заједница није потребно да она испуњава све набројане посебности већ је сасвим довољно да испуњава само једну од набројаних, па чак и неку од посебности која није поменута са ове четири (рецимо, језичку посебност).

Националним заједницама у Црној Гори је на основу ст. 6. чл. 79 остављена могућност „да оснивају просветна, културна и верска удружења уз материјалну помоћ државе“. Неко може поставити два питања: да ли то значи да свака национална заједница може оснивати неку нову цркву и верску заједницу и да ли је обавезно да свака национална заједница у Црној Гори има неку своју верску заједницу? Овде се јасно уочава разлика. Устав Црне Горе за све цркве и верске заједнице користи назив „верске заједнице“

[36](#)

, а у случају права националних заједница, поред просветних и културних удружења,

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

користи назив „вјерска удружења“. У питању су, дакле, две различите врсте установа – једно су верске заједнице, а друго су верска удружења. Затим, реч је о могућности да се оснују нека нова верска удружења, а никако не може бити реч о већ постојећим традиционалним црквама и верским заједницама. Такође, није реч о обавези него о могућности да националне заједнице, поред просветних и културних, оснивају и верска удружења. Из наведеног се може закључити да националне заједнице не могу оснивати верске заједнице. Такву могућност не предвиђа ни Закон о правном положају верских заједница Социјалистичке Републике Црне од 1977.г.

[37](#)

, који, иако анти-цивилизацијски, ригидан и ретроградан, још увек важи, у чл. 2 прописује да само „грађани могу оснивати верске заједнице“.

Шта се онда подразумева под "верским удружењима" које могу оснивати националне заједнице? Реч је о хуманитарним удружењима на личној религиозној основи, ходочасничко-туристичким организацијама итсл.

Националне заједнице, сходно ст. 12. чл. 79. Устава Црне Горе, имају право да „устостављају и одржавају контакте са грађанима и удружењима ван Црне Горе са којима имају заједничко национално и етничко порекло, културно-историјско наслеђе, као и верска убеђења“. Ни ово право националних заједница ни у ком погледу не може да утиче на правни положај Митрополије Црногорско-Приморске и три канонске православне епархије у Црној Гори, али ни на положај ниједне традиционалне цркве и верске заједнице. Апсурдност супротних тврдњи може да се сагледа на више примјера. Албанци римокатоличке вероисповијести и Албанци исламске вероисповијести имају заједничко етничко порекло са својим сународницима из Албаније и са њима могу да успостављају и одржавају контакте на тој основи. Али, у погледу верских убеђења о којима се говори у ст. 12 чл. 79. ствар је сасвим другачија. Албанци римокатоличке вероисповијести ће успостављати и одржавати контакте са римокатолицима из Ватикана, Италије, Шпаније и других земаља у којима преовладава становништво римокатоличке вероисповијести. Албанци исламске вероисповијести ће успостављати и одржавати контакте са верницима исламске вероисповијести из Саудијске Арабије, Ирака, Ирана, Јордана и других земаља у којима преовладава становништво исламске вероисповијести. У сваком случају, такви контакти не могу да утичу на правни положај две римокатоличке дијецезе и Мешихата Исламске заједнице у Црној Гори. Ово право, сасвим разумљиво, не намеће обавезу успостављања таквих контаката и не мора се остваривати преко цркава и верских заједница.

Ниједна норма Закона о мањинским правима и слободама се, такође, не тиче правног положаја цркава и верских заједница у Црној Гори.

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

„Верске карактеристике“ које се помињу код дефинисања појма мањине у Црној Гори [38](#), поред етничких, језичких или верских, представљају једну од могућих, али не и обавезних карактеристика једне групе држављана.

У Закону о мањинским правима и слободама се само у два члана помиње „верски идентитет“ националних заједница [39](#) и то у контексту норме из чл. 79. Устава Црне Горе тако да се ни та два члана не односе на правни положај цркава и верских заједница у Црној Гори.

Док Устав Црне Горе и Закон о мањинским правима и слободама на свега неколико места, као што се види, говоре о „верској посебности“, „верском идентитету“, „верским убеђењима“ и „верским карактеристикама“ припадника националних заједница, дотле Правила за прве изборе Савета ни на једном месту не третирају „верску посебност“, „верски идентитет“, „верска убеђења“ и „верске карактеристике“ националних заједница, чланова националних савета, чланова електорске, тј. изборне скупштине и електора, тј. бирача.

Пре свега, „савет се бира на принципима добровољности, изборности и демократичности“ [40](#), а не на принципу припадности одређеним црквама и верским заједницама. Правилима су предвиђени услови који морају бити испуњени да би један држављанин Црне Горе био бирачки иницијатор и то: писана изјава о прихватању кандидатуре за члана бирачке скупштине; потврду о бирачком праву; изјаву о националној припадности и потребан број потписа припадника односне мањине који подржавају његову кандидатуру за члана бирачке скупштине. [41](#)
Вероисповест бирачког иницијатора, као што се види, није услов који је предвиђен Правилима, а цркве и верске заједнице немају никакве везе са прописаном процедуром. Зашто Министарство за заштиту људских и мањинских права у Правилима за прве изборе Савета није прописало вероисповест или припадност одређеној цркви или верској заједници као услове за стицање статуса бирачког иницијатора или члана савета једне националне заједнице? Има више разлога.

Пре свега, Устав Црне Горе прописује да „нико није обавезан да се изјашњава о својим верским или другим уверењима“ [42](#). Црна Гора је световна држава републиканског облика владавине [43](#), а „верске заједнице су одвојене од државе“ [44](#). Да је Министарство за заштиту људских и мањинских права поступило другачије прекршило би Устав и Закон о мањинским правима и слободама и Правила би морала бити поништена на Уставном суду.

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

Поред ових, веома важних разлога, постоје и бројни практични разлози. У савременом црногорском друштву постоје следеће националне заједнице: Црногорци, Срби, Бошњаци, Албанци, Муслимани, Хрвати и Роми. У верском погледу, данас се Црногорци деле на православне (већина), атеисте, агностике, али има и неколико римокатолика, муслимана, адвентиста, Јеховиних свједока итсл. У језичком смислу, а према резултатима пописа, Црногорци се деле на оне који говоре српским (већина) и тзв. црногорским језиком (мањина). Сви Срби у Црној Гори, према резултатима пописа, говоре српским језиком, а у верском погледу су већином православни, али има и атеиста, агностика и припадника различитих секти. При томе не постоји практични оквир који би све ове верске различитости равноправно сјединио тако да је истицање вероисповијести или припадности црквама и верским заједницама бирачких иницијатора и чланова националних савета и незаконито и практично неоствариво као услов.

И међународно-правни документи стоје на оваквим основама и они су, заправо, у највећој мери основа за наведене норме.

Сумирајући напријед наведено ваља истаћи да су сасвим различити уставно-правни режими који регулишу права и положај националних заједница и националних савета и правни положај цркава и верских заједница у Црној Гори.

С друге стране, све и када би којим случајем поменуте норме Устава, закона и правила о формирању националних савета диктирали правни положај цркава и верских заједница, па и Митрополије Црногорско-Приморске и Епархија Будимљанско-Нишићке, Захумско-Херцеговачке и Милешевске – Црква би се органски побунила против тога. Такав модел би за Православну Цркву Христову апсолутно био неприхватљив са позиција њеног Оснивача – Богочовека Исуса Христа, Светог Писма и Светог Предања, као и свих норми канонског и црквеног права.

Црква Христова никада, у било ком времену, у било којој држави, у било ком режиму, у било ком народу и на било ком крају земљине кугле не превиђа заповест коју је васкрсли Господ Исус Христос дао својим ученицима: „Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све што сам вам заповиједио“ (Мт. 28, 19-20). Свештенослужитељи Цркве Божије нису, дакле, позвани и призвани само за један него за све народе у свим покољењима света и то се никада не сме губити из вида.

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

Православни верници у Црној Гори се данас, након вишедеценијског духовног разарања у комунистичком режиму, национално изјашњавају као Срби и као Црногорци. Православна Црква у Црној Гори нема право, а ни намеру да фалсификује ни црквену ни националну историју Црне Горе која је створена као српска држава и у којој су, према свим релевантним историјским изворима, Срби до 1945.г. и комунистичке револуције били апсолутно већински народ.

Међутим, Црква Христова проповеда свештену благовест у овом и оваквом свету, па и у овој и у оваквој Црној Гори. Из богочовечанских, вечних, јеванђелских и пастирских разлога ниједан православни владика и ниједан православни свештеник у Црној Гори нема право да каже да су само црногорски Срби или само Црногорци верници канонске Православне Цркве. Ми свештенослужитељи добро знамо да ћемо за сваку људску душу дати одговор на Страшном суду. Православна Црква Христова која је у Црној Гори оличена у Митрополији Црногорско-Приморској и трима епархијама у своја недра прима сву своју децу - и Србе и Црногорце, и сиромашне и богате, и слабе и јаке, и младе и старе, и болесне и здраве и све оне који траже Христа Бога као Вечну Љубав и Вечну Истину. Онај и они који данас из политикантских, псеудо-националних, партијских, личних или било којих других разлога данас својим деловањем жели да затвори врата Цркве Божије свакоме осим Срба у Црној Гори тај није пријатељ ни себи, ни својој породици, ни своме народу, ни својој Цркви. Иста констатација може да се односи и на оне који су свакоме осим националним Црногорцима затворили врата православних цркава у Црној Гори.

Затвореност државних врата према Србима у Црној Гори довела је не само до овог скупа него до једног, може се рећи, свеколиког отпора и бунта Срба због своје обесправљености и атака на њихову историју и идентитет. А какав је бол у души онога човека коме би други, који се у овом тренутку национално другачије изјашњава, затворио врата Цркве Божије као лађе спасења, као духовне мајке и путеводитељке у вечни живот? То је злочин већи од земаљског убиства, јер је познато да је духовно убиство већи и тежи злочин од телесног убиства.

Када је у питању евентуално формирање Српског националног савета у Црној Гори на основу постојеће законске регулативе морам да истакнем да Црква Христова данас у систему тзв. демократског парламентаризма не располаже ниједном правном могућношћу да утиче на садржај закона који се усвајају у парламенту. У Црној Гори се то најбоље очитује кроз редовно и готово пословично одбијање скоро свих предлога Епископског савјета Православне Цркве у Црној Гори и Правних савета Митрополије Црногорско-Приморске и Епархије Будимљанско-Никшићке и то у делу који се директно тиче положаја Православне Цркве у Црној Гори. Да поменем само неколико веома важних примера. Уставотворна скупштина Црне Горе није прихватила предлог

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

Епископског савета о начину формулисања два члана устава који се тичу слободе вероисповијести и правног положаја цркава и верских заједница. [45](#) Истини за вољу, Уставотворна скупштина је одбацила правно накарадно решење тзв. експертске верзије Устава којом је једна пседудо-религиозна, канонски непостојећа и црквено-непризната организација именована као некаква "православна црква" у Црној Гори. Уставни одбор након јавне расправе о Нацрту устава није уврстио сугестију и предлог Његовог Високопреосвештенства Архиепископа Цетињског Митрополита Црногорско-Приморског г. Амфилохија да право жене на убијање детета у утроби, тј. на вршење абортуса не постане уставна категорија.

[46](#)

Одбор за финансије Уставотворне скупштине није прихватио ни предлог Митрополије Црногорско-Приморске о Предлогу закона о изменама и допунама закона о одузетим имовинским правима и обештећењу.

[47](#)

Важно је напоменути да Митрополија Црногорско-Приморска, а ни њена стручна тела нису учествовали у расправи прилоком доношења Закона о мањинским правима и слободама с обзиром да се поменути закон не тиче правног положаја цркава и верских заједница. Такође, с обзиром да се поменути закон односи на одређени број грађана - држављана Црне Горе са бирачким правом, а при том и припадника различитих националних заједница у Црној Гори који изразе жељу да се користе одређеним правима која су загарантована тим законом, Митрополија Црногорско-Приморска нити има намеру нити има било какву могућност да било ког грађанина Црне Горе убеђује да се користи једним, а не користи се неким другим важећим правним прописом.

Има данас и оних који апсолутно неаргументовано, а посве политикантски истичу да би, након евентуалног формирања Српског националног савјета, „Митрополији Црногорско-Приморској могло да припадне само 32% православних цркава у Црној Гори с обзиром да се 32% грађана изјаснило да припада Српском народу". Апсурдност ове тврдње најбоље се огледа у аналогном закључку да би, по тој логици, онда и 1,5% православних цркава припало Хрватима, 5,5% Албанцима, 11% Бошњацима, 4% Муслиманима итд!?! Да не говоримо да православне цркве и манастири, на основу сасвим другог правног режима, имају статус непокретности којима су титулари Митрополија Црногорско-Приморска и три канонске епархије са својим црквеним општинама и управама манастира те да статус сваке, па и црквене имовине, ни у ком случају не зависи од тога како се ко национално изјашњава и ко ће какав савет да формира.

Овде се отвара и питање да ли Срби – чланови и подржаваоци евентуалног Српског националног савета имају право да по свом нахођењу “кумују“ Цркви Христовој и „крштавају“ је онако како би то њима одговарало? Одговор и на то питање је веома кратак, јасан и одречан. Чланом Цркве се постаје слободним и добровољним примањем светих тајни крштења и миропомазња. Ниједан члан Цркве Христове, без обзира ком

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

народу припадао, нема право да по својој вољи, мимо канона и црквеног устава, додељује званичне називе Цркви. Нема сумње да је велики број верника у Црној Гори веома забринут због бројних и различитих атаковања на храмове и свештенство Митрополије Црногорско-Приморске. Нема сумње да је велики број верника у Црној Гори забринут за будућност своје Цркве. Али, то никоме не даје за право да по своме нахођењу „крштава“ Цркву Христову у Црној Гори и то након толиких векова њеног постојања и освештаног канонског устројства. Посебно ваља нагласити да то право немају представници политичких странака свих оријентација и програмских опредељења без обзира што им је то потребно ради продубљивања подела и прикупљања јефтиних политичких поена у бирачком тиелу Црне Горе.

Црква Христова се брани вером, постом, молитвом, врлином, трпљењем и личним сведочењем, а вековни освештани црквени поредак се брани поштовањем светих канона и црквеног устава. Веома је важно напоменути да израз „Српска Православна Црква у Црној Гор“, или „Српска Православна Црква у Херцеговини“, или Српска Православна Црква у Цетињу, Крагујевцу, Новом Саду итсл. не постоји по Уставу Српске Православне Цркве. Назив канонског дела Цркве Христове у Црној Гори је, сходно Уставу СПЦ, Митрополија Црногорско-Приморска [48](#). Иста својства и права имају и епархије Будимљанско-Никшићка, Захумско-Херцеговачка и Милешевска. а право да то ради нарочито немају представници политичких странака.

И, на крају, ваља подсетити да су се, према Правном лексикону [49](#), први међународни уговори посвећени заштити мањина и превенцији дискриминације тицали религијских права и то: Вестфалски мир (1648.), Мировни споразум између Шведске и Пољске (1660.) са клаузулом о заштити римокатоличке мањине у протестантској Шведској, као и одлуке Берлинског конгреса (1878.). Мањинска права су од тада до данас у значајној мери модификована тако да се законодавство Црне Горе о правима националних заједница не дотиче цркава и верских заједница као духовних институција и правних лица у правном поретку.

1. Устав Црне Горе, "Службени лист Црне Горе", бр. 1/07 од 25. 10. 2007.г.[[^](#)] 2. Закон о мањинским правима и слободама РЦГ, "Службени лист РЦГ", бр.31/06 од 12. 5. 2006; бр. 51/06 од 4. 8. 2006.г. и 38/07 од 22. 6. 2007.г.

[
[^](#)
]
3. Правила за прве изборе Савјета, "Службени лист РЦГ" бр. 46/07 од 31. 7. 2007.г.

[

^
_

4. чл. 14. Устава Црне Горе

[
^
_

5. чл. 46. Устава Црне Горе

[
^
_

6. Генерални секретаријат Владе Црне Горе, бр. Уп-42/2 од 30. 10. 2007.г.

[
^
_

7. Закон о светковању вјерских празника, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 56/93, 27/94

[
^
_

8. Закон о заштити споменика културе, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 47/91

[
^
_

9. Закон о раду, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 043/03-1, 079/04-31, 024/06-7, 025/06-1, "Службени лист Црне Горе", бр. 016/07-1

[
^
_

'10. "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 65/01, 12/02, 38/02, 72/02, 21/03, 76/05, 04/06 и "Службени лист Црне Горе", бр. 16/07 од 27. 12. 2007.г.

[
^
_

11. Закон о матичним књигама, "Службени лист Социјалистичке Републике Црне Горе", бр. 21/74, 14/79 и 23/87

[
^
_

12. Закон о личном имену, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 20/93 и 27/94

[
[^](#)
]

13. Закон о основном образовању и васпитању, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 64/02 и 49/07

[
[^](#)
]

14. Закон о раду, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 43/03, 79/04, 24/06, 25/06, "Службени лист Црне Горе", бр. 16/07

[
[^](#)
]

15. Закон о здравственој заштити, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 39/04

[
[^](#)
]

16. Закон о доприносима за социјално осигурање, "Службени лист Републике Црне Горе", бр.32/93, 3/94, 17/94, 42/94, 1/95, 13/96, 45/98, 65/01, 54/03, 39/04, 29/05 и "Службени лист Црне Горе", бр. 13/07

[
[^](#)
]

17. Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, "Службени лист Црне Горе", бр. 13/07

[
[^](#)
]

18. Закон о пензијском и инвалидском осигурању, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 54/03

[
[^](#)
]

19. Закон о јавним окупљањима, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 31/05

[
[^](#)
]

20. Закон о основама својинско-правних односа, "Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90, "Службени лист СР Југославије", бр. 29/96 и "Службени лист Републике Црне

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

Горе", бр. 52/04. У процедури је нови закон о основама својинско-правних односа независне Црне Горе

[
[^](#)
]

21. Закон о повраћају одузетих имовинских права и обештећењу, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 21/04, 49/07, 60/07 и "Службени лист Црне Горе", бр. 12/07

[
[^](#)
]

22. Закон о државном премјеру и катастру непокретности, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 29/07

[
[^](#)
]

23. Закон о експропријацији, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 55/00, 12/02, 28/06 и "Службени лист Црне Горе", бр. 21/08

[
[^](#)
]

24. Закон о грађевинском земљишту, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 55/00

[
[^](#)
]

25. Закон о планирању и уређењу простора, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 28/05

[
[^](#)
]

26. Закон о изградњи објеката, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 55/00

[
[^](#)
]

27. "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 65/01, 12/02, 38/02, 72/02, 21/03, 76/05, 04/06 и "Службени лист Црне Горе", бр. 16/07 од 27. 12. 2007.г.

[
[^](#)
]

28. Закон о медијима, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 51/02 и 62/02

[

[^](#)
]

29. Закон о радио-дифузији, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 51/02, 61/02, 56/04 и 77/06

[
[^](#)
]

30. Закон о националним парковима, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 47/91, 17/92 и 27/94

[
[^](#)
]

31. Закон о гробљима, "Службени лист Социјалистичке Републике Црне Горе", бр. 4/62, 9/62, 10/65 и "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 27/94

[
[^](#)
]

32. Закон о комуналним дјелатностима, "Службени лист Републике Црне Горе", бр. 12/95

[
[^](#)
]

33. ст. 1. чл. 79. Устава Црне Горе

[
[^](#)
]

34. ст. 6. чл. 79. Устава Црне Горе

[
[^](#)
]

35. ст. 12. чл. 79. Устава Црне Горе

[
[^](#)
]

36. чл. 14 Устава Црне Горе

[
[^](#)
]

37. чл. 2 Закона о правном положају вјерских заједница СР Црне Горе, "Службени лист Црне Горе", бр. 9/77 од 5. априла 1977.г.

[
[^](#)
_]
]

38. чл. 2. Закона о мањинским правима и слободама

[
[^](#)
_]
]

39. Исто, чл. 6. и чл. 8.

[
[^](#)
_]
]

40. чл. 1. Правила за прве изборе Савјета, "Службени лист РЦГ" бр. 46/07 од 31. 7. 2007.г.

[
[^](#)
_]
]

41. Исто, чл. 5.

[
[^](#)
_]
]

42. ст. 2. чл. 46. Устава Црне Горе

[
[^](#)
_]
]

43. Исто, ст. 1. чл. 1.

[
[^](#)
_]
]

44. Исто, ст. 1. чл. 14.

[
[^](#)
_]
]

45. Правни савјет Митрополије Црногорско-Приморске и Епархије Будимљанско-Никшићке је 1. новембра 2006.г. усвојио Примједбе на тзв. експертски текст Устава Црне Горе. Примједбе су прихваћене од стране Епископског савјета Православне Цркве у Црној Гори и као такве су 1. децембра 2006.г. достављене

Пише: Велибор Џомић
среда, 26 новембар 2008 20:02

Председнику Црне Горе (АЕМ. бр. 1455); 25. децембра 2006.г представницима Српске листе (СНС, ССР, НСС, ДСЈ), СНП, НС, ДСС; 9. маја 2007.г. Уставном одбору Уставотворне скупштине Црне Горе (ЕУО. бр. 641), а 3. октобра 2007.г. предсједницима странака – учесницима у преговорима око Устава Црне Горе и Уставном одбору (АЕМ. бр. 1399)

[
[^](#)
_]
]

46. Допис Православног Архиепископа Цетињског Митрополита Црногорско-Приморског Амфилохија Уставотворној скупштини, АЕМ. бр. 499 од 30. марта 2007.г.

[
[^](#)
_]
]

47. Допис Православног Архиепископа Цетињског Митрополита Црногорско-Приморског Амфилохија Одбору за финансије и посланичким клубовима Уставотворне скупштине Црне Горе, АЕМ. бр. 646 од 11. маја 2007.г.

[
[^](#)
_]
]

48. чл. 14. Устава Српске Православне Цркве, Свети Архијерејски Синод СПЦ, Београд, 1957.г.

[
[^](#)
_]
]

49. Pravni leksikon, Leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 2007.g.

[
[^](#)
_]
]